

Cvičení_V

Příklad 1.

Těleso o hmotnosti $m = 680 \text{ g}$ je připojeno k pružině tuhosti $k = 65 \text{ Nm}^{-1}$. Těleso, pohybující se na hladké podložce, vychýlíme o $x = 11 \text{ cm}$ z rovnovážné polohy $x = 0$. V nové poloze je těleso v klidu. Poté jej v čase $t = 0$ uvolníme.

- (a) Jakou silou působí v okamžiku uvolnění pružina na těleso?
- (b) Jaká je úhlová frekvence, frekvence a perioda vzniklého kmitání?
- (c) Určete amplitudu výchylky.
- (d) Určete maximální rychlost kmitajícího tělesa.
- (e) Určete maximální zrychlení tělesa.
- (f) Jaká je fázová konstanta pohybu ϕ ?

Návod k řešení

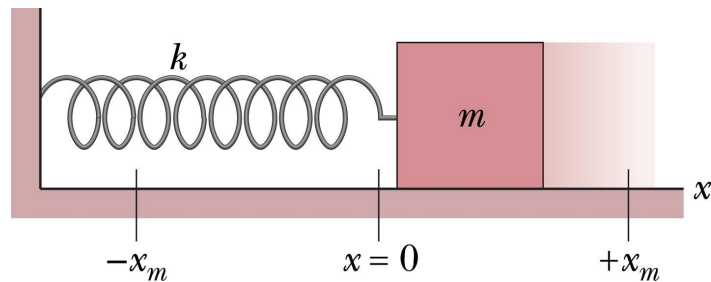
a) $F = -kx$ b) $\omega = \sqrt{\frac{k}{m}}, \quad f = \frac{\omega}{2\pi}, \quad T = \frac{1}{f}$ d) $v_m = \omega x_n$

e) $a_m = \omega^2 x_n$ f) $x(t) = x_m \cos(\omega t + \phi)$

Příklad 2.

Máme harmonický oscilátor (pružina – kvádr hmotnosti m). V čase $t = 0$ je výchylka $x(0) = -8,5 \text{ cm}$, rychlost $v(0) = -0,92 \text{ ms}^{-1}$ a zrychlení $a(0) = +47,0 \text{ ms}^{-2}$.

- (a) Určete úhlovou frekvenci ω . (výsledek: $\omega = 23,5 \text{ rad s}^{-1}$)
(b) Určete fázovou konstantu φ a amplitudu x_m . (výsledek: $\varphi = 155^\circ$, $x_m = 0,094 \text{ m}$)

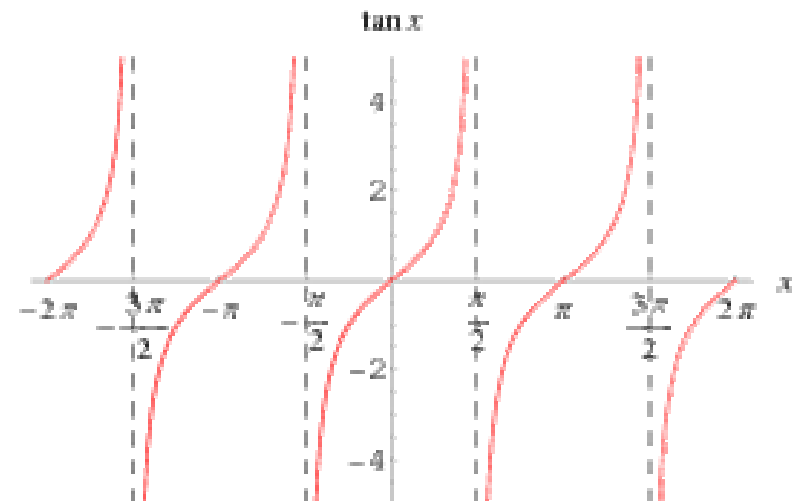
Návod k řešení

a) i b)

$$x(0) = x_m \cos \varphi,$$

$$v(0) = -\omega x_m \sin \varphi,$$

$$a(0) = -\omega^2 x_m \cos \varphi$$

Příklad 3.

K potlačení amplitudy kmitů vysokých budov se užívají různé tlumící systémy. Jeden je založen na principu systému sestávajícího z koule o velké hmotnosti upevněné na pružinovém závěsu. Amplituda kmitů budovy je tlumena kmity velmi hmotné koule, které jsou fázově posunuty vůči kmitům budovy.

Předpokládejme, že v budově je instalován kompenzační systém sestávající z koule o hmotnosti $m = 2,72 \times 10^5 \text{ kg}$ a pružin navržený tak, aby frekvence kmitů kompenzačního systému $f = 10 \text{ Hz}$ a amplituda $x_m = 20 \text{ cm}$.

a) Jaká je celková mechanická energie E systému koule – pružina? (výsledek: $E = 2,1 \cdot 10^7 \text{ J}$)

b) Jaká je rychlost koule procházející rovnovážnou polohou? (výsledek: $v = 12,6 \text{ ms}^{-1}$)

Návod k řešení

a) a b) $E_{kin} = \frac{1}{2}mv^2, E_{pot} = \frac{1}{2}kx^2, \omega = \sqrt{\frac{k}{m}}, E_{celkova} = E_{kin} + E_{pot}$

Příklad 4.

Máme tlumený oscilátor, viz obrázek, $m = 250 \text{ kg}$, $k = 85 \text{ N/m}$ a $b = 70 \text{ g/s}$.

- (a) Jaká je perioda? **Výsledek 0,34 s.**
- (b) Určete dobu, za níž poklesne amplituda na polovinu původní hodnoty. **Výsledek 5,0 s, 15 period.**
- (c) Určete dobu, za níž poklesne mechanická energie na polovinu původní hodnoty. **Výsledek 2,5 s, 7,5 periody.**

Návod k řešení

$$\text{a) } x(t) = x_m e^{-bt/2m} \cos(\omega' t + \phi) \quad \omega' = \sqrt{\frac{k}{m} - \frac{b^2}{4m^2}} \quad T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{k}}$$

b) Amplituda v čase t je rovna $x_m e^{-bt/2m}$ v čase $t = 0$ je rovna x_m .

c) Mechanická energie v čase t je rovna $\frac{1}{2} k x_m^2 e^{-bt/m}$ v čase $t = 0$ je rovna $\frac{1}{2} k x_m^2$.

